

SÍLVIA
SOLER
Relotges
de sol

Columna

SÍLVIA SOLER
RELOTGES
DE SOL

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2017

© SÍLVIA SOLER, 2017

© COLUMNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U., 2017

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2323-6

DIPÒSIT LEGAL: B. 22.716-2017

FOTOCOMPOSICIÓ: ALFAGRÁFICAS

IMPRÈS A: LIBERDÚPLEX

www.columnaedicions.cat

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Sumari

La vida invisible, d'Ignasi Aragay 7

LES HORES SERENES

Rellotges de sol	13
<i>Summer afternoon</i>	16
Després de la festa	19
Pluja d'estiu	22
Fàbrica de records	25
Els llargs dies de platja	28
La remor de l'aigua	31
Amors d'estiu	34
El viatge	37
La cançó de l'estiu	40
Brindem	43
La fruita de l'estiu	46
Comptant estrelles	49
El pas del temps	52
La mandra	55

L'estiu és...	58
Final d'estiu	61

LA GALLINA PENSAROSA

La vida i les cases	67
Els ulls de l'ànima	69
Moments	71
L'encert	73
Aquest deu ser el lloc	75
Una altra mirada	77
Correcció	79
Dies tranquils	81
Dones escriptores	83
El maleït plaer de la lectura	85
Els afligits	87
Esplendor	89
Talent i discreció	91
Herois	93
Instants lleugers	95
La meva profè de lite	97
Llegiu-la	99
Qui inspira el poeta	101
L'oblit és una forma de mort	103
Metàfores	105
Una mica de tot	107
Desordre	109
Els infants i la guerra	111
Puntualitat	113

ELS ALTRES

Una parella al metro	117
Primavera	119
Passat festes	121
Llegum cuit	123
L'avi de la Rosamaria	125
La dona, la casa, el somni	127
La dona ferida	129
La dignitat	131
Ídols	133
Germans	135
Gàbies	137
Els futuròlegs de pa sucat amb oli	139
De bon humor	141
Conversa al metro	143
Germanes	145
Obra mestra	147
Veïns temporals	149
Abatuts	151
El balcó del davant	153

FILS I NUSOS

Vols dir que s'estimaven tant?	157
Amor a llarg termini	159
El casament	161
El dol segons cadascú	163
<i>Je ne regrette rien</i>	166

Passions tardanes	168
<i>Libiamo, libiamo ne' lieti calici</i>	170
Desamor a Facebook	172
Vern, trèmol, llorer	174
M'interessa	176
Major d'edat	178
Ho vol tot	180
Mare i filla	182
Poema de Nadal	184
La casa verda	186
Educar	188
Els trasllats	190
Aniversari	192
Els amics de sempre	194
Crueltat	196
Amigues?	198
L'amic invisible	200
El germà petit	202
L'orgull cega l'ull	204
La primera néta	206

EL RETROVISOR

Els que ja no hi són	211
Rebesavis	213
Amics	215
El retrovisor	217
Moments vitals	219
Volguda Maria	221

Anissos de colors	223
La memòria	225
Blaus i roses	227
...mentides i cintes de vídeo	229
Vint-i-cinc anys	231

RECANCES I BONS PROPÒSITS

«Yellow»	235
Benestar	237
M'agrada, no m'agrada	239
Núvols de cristalls de gel	241
El pont del Petroli	243
La vida en suspens	245
L'agost i la mort	247
Mirar per la finestra	249
Entre poc i massa	251
A l'aigua!	253
El goig de treballar	255
Bons propòsits	257

Relotges de sol

Pensem en roses i roses;
fem veure que durarà.

JOSEP CARNER

Sempre he pensat que a l'estiu el temps s'allargassa. Que les hores, si són plàcides, poden estireganyar-se com un xiclet. I roden lentes, seguint una cadència rítmica i suau, que pot venir marcada per l'anar i venir de les onades, o pel sol amagant-se molt a poc a poc rere les muntanyes.

Com ja va deixar ben clar el pintor de Figueres, el temps és relatiu, els rellotges són tous. Si ets feliç, el temps passa veloç, massa de pressa. Si esperes, es fa lent fins a l'exasperació, feixuc. Si pateixes, avança a batzegades: un minut pot ser etern i un any pot escolar-se pel forat.

El primer que faig quan agafo vacances és treure'm el rellotge del canell. No vull saber quina hora és, vull trencar la rigidesa dels horaris, vull allargar les estones agradables fins a l'infinit. No vull despertador, ni veu-

re l'hora als aparells electrònics, ni consultar-la de reüll a la pantalla quan el mòbil dona senyals de vida per connectar-me a la vida real.

A l'estiu, l'únic rellotge que vull tenir a prop és el rellotge de sol que entoma l'escalfor durant tot el dia i, mandrós, sembla que hagi de fer avançar el temps més a poc a poc. M'agraden els rellotges de sol. Són bonics i guarneixen amb elegància les façanes de les cases. També són un senyal d'identitat: propis d'un país mediterrani i assolellat com el nostre. I, a més a més, solen regalar-nos idees per a la reflexió.

Molts dels lemes que podem llegir a prop dels rellotges de sol fan referència, com és lògic, al pas del temps i, en conseqüència, a la brevetat de la vida. *Fugit hora sic est viva*, l'hora vola, com la vida. *Breves sunt dies hominis*, els dies de l'home són curts. O el més imperatiu *Breves sunt, sint utiles*, són breus, que siguin útils!

Algunes sentències poden arribar a ser francament tètriques: s'acosta l'hora, la mort és segura però l'hora és incerta, o totes fereixen, l'última mata. O la inapel·lable (per a tothom, tret d'Eduard Punset) recorda que moriràs.

En la mateixa línia, però més optimistes, hi hauria: encara hi ha temps, o la vida és breu però l'art és perdurable. D'altres, les que més m'agraden, conviden a viure la vida sabent que és finita, però sense pensar gaire en l'últim moment, *carpe diem*: il·lumina les teves hores com jo ho faig amb les serenes o per als amics, qualsevol hora.

I finalment hi ha alguns rellotges de sol que ens revelen secrets de la casa que habiten. Com ara un de Sarrià de Ter que llueix la coneguda frase llatina *Tem-*

pus fugit... de pressa, per si no quedava clar. O un altre en una casa de Riudaura que ha canviat el tradicional Jo sense sol i tu sense fe no som res per un afectuós Tu sense sol i jo sense la Mercè no som res.

Summer afternoon

Tarda d'estiu, tarda d'estiu; sempre m'han semblat
les paraules més boniques de l'idioma anglès.

HENRY JAMES

Les millors paraules de la llengua anglesa, diu Henry James. *Summer afternoon*. *Sera d'estate, tarde de verano, soirée d'été*. Tarda d'estiu. Aquell parèntesi entre els matins lluminosos i les nits càlides i perfumades. Després de la migdiada, quan la xafogor va de baixa i ens veiem amb cor de sortir dels amagatalls a l'ombra.

Nosaltres també en podem dir *vespre, capvespre, o cap al tard*. O *l'hora violeta*, tal com va batejar-la Montserrat Roig. L'estona que la llum comença a minvar i els perfils es difuminen. Una tarda d'estiu pot ser violeta, o groga, o blavíssima. Però sempre, gairebé sempre, és el millor moment del dia.

A muntanya, els vespres d'estiu són l'hora de fer una caminada fins a la granja, fins a l'ermita, fins a la font, el cas és tenir una excusa per estirar les cames.

I en algun revolt, quan ja ens hem enfilat una mica, cal asseure's i preparar els ulls i l'ànima per veure l'espectacle. És gratuït i el fan cada dia. Ha arribat el moment de la posta de sol. És el moment de fer fotografies, amb càmera o sense, simplement amb un tançar i obrir d'ulls: es tracta de guardar aquell moment perquè, a l'hivern, un dia qualsevol de l'enfilall de dies, quan tornis a veure el cel vermell i els núvols irisats, tornaran a venir, en devessall, tots els records de les vacances.

Als llocs de platja, aquesta és l'hora de deixar la mandra al sofà i fer la segona o tercera dutxa del dia. Que l'aigua refresqui la pell amarada de suor de la migdiada, que ens espavili i s'endugui, encara, algun granet de sorra que s'havia amagat en algun plec. I aleshores, nets, perfumats i eixorivits, amb el bronzejat més viu que mai, ens vestim amb alguna peça fresca i afavoridora, blau turquesa o blanc o rosa, i, amb el cabell encara humit, sortim a fer un tomb pel passeig marítim i, en algun moment, ens asseiem a prendre un gelat, un granissat de llimona, una orxata. És un ritual que tots vam fer quan érem petits i corriem amb els germans, uns metres al davant dels nostres pares, i ens impacientaven quan es trobaven uns coneguts, encetaven una conversa i el gelat s'endarreriria. I ara la tornem a viure fent de pares, o d'avis...!

Però si l'hora violeta ens enxampa sols —o en companyia molt íntima—, aquest és el moment per al recolliment. A prop del mar o entre muntanyes. Cal triar el seient més còmode i, després, la música més estimada o la lectura més desitjada. O, potser, ni paraules ni sons, només el silenci i la calma. I, senzilla-

ment, deixar passar els minuts, anar veient com tot s'esmorteix, com el dia —i amb ell els xisclets de la canalla a la piscina, les rialles del vermut, el guirigall del dinar familiar— es va allunyant a poc a poc, com si un tel vaporós caigués damunt del paisatge i, també, de les hores viscudes.

Les muntanyes es tornen blaves, s'encenen llumetes als jardins, el mar bressola les barques i algú diu «Fem un pa amb tomàquet?».

Després de la festa

Caminan lentamente sobre un lecho de confeti y serpentinas, una noche estrellada de septiembre, a lo largo de la desierta calle adornada con un techo de guirnaldas, papeles de colores y farolillos rotos: última noche de Fiesta Mayor (el confeti del adiós, el vals de las velas) en un barrio popular y suburbano, las cuatro de la madrugada, todo ha terminado.

JUAN MARSÉ

Pot ser una nit estrellada de setembre, o una nit càlida de juliol, o una nit serena d'agost o una nit màgica de juny. Pot celebrar l'estiu que comença o acomiadar el que està a punt d'anar-se'n. O és el punt àlgid de la Festa Major. L'escenari podria ser un barri popular i suburbà, però també un poble petit enmig d'una vall, o una urbanització a la costa. Tant se val. El paisatge, després de la festa, és aquest: el confeti de l'adéu, el vals de les espelmes. Serpentina rebregada, un fil amb quatre bombetes grogues, minúsculs paperets de colors al cabell de les noies o a dins

de l'escot. Si aquella nit s'ha encès una espurna que ha abrusat dues pells, és possible que a la cambra, quan es despullin amb pressa i a estrebades, encara caigui a terra una pluja de confeti i els cercles grocs i liles i verds quedin damunt de les rajoles fins que algú, hores o dies després, hi passi l'escombra.

De matinada, quan us fiqueu al llit i recolzeu el cap ple de gintònic al coixí, us semblarà que d'algun lloc molt llunyà arriben encara els xumba-xumba dels bafles i que el ritme encara retruny a dins vostre. Recordeu, just abans de deixar caure les parpelles, que heu ballat l'«Aserejé» amb la sogra, «La chica ye-yé» enfilada a dalt d'un banc amb les veïnes i «You're the one that I want» amb John Travolta... ai, no, amb el tiet Sisco.

L'endemà al matí, mentre suqueu la coca d'ahir al cafè amb llet, recordareu el moment més esbojarrat de la nit, o el més romàntic. I en algun moment, mentre aparteu la fruita ensucrada i la deixeu a la vora del plat, us envairà sobtadament una gran tristesa, un enyorament indefinit, i tindreu ganes de plorar.

Cada festa d'estiu és una repetició de totes les festes d'estiu que heu viscut i un pressentiment de les que us queden per viure. Un món rodó i encapsulat i de colors —com un confeti— en la quadrícula del calendari de tot l'any. Des d'aquelles festes majors de poble quan éreu petits i corríeu, excitats, entre les parelles que ballaven els lents. El deler amb què esperàveu, més endavant, a l'adolescència, aquella nit que us era permès beure una mica i arribar més tard a casa. I aquell any que volíeu que l'estiu passés aviat per arribar a la festa de final d'agost, perquè mig de broma,

el noi que us agradava us havia dit que li reservéssiu una de les lentes. «Love me tender», «Only you», «If you leave me now», «Love of my life», «Tonight is the night».

«Estima'm tendrament», «Només tu», «Si em deixes ara», «L'amor de la meva vida», «Aquesta nit és la nit». Tot l'estiu esperant que et digués qualsevol d'aquestes coses a cau d'orella. I potser arribava la festa de final d'estiu i el noi no hi era, o hi era i ballava amb qualsevol que no fos tu. I l'únic que havies aconseguit és que l'estiu s'hagués acabat sense haver-lo viscut com calia. O potser calia viure'l precisament així.

Pluja d'estiu

Volvió la lluvia
No volvió del cielo
o del oeste.
Ha vuelto de mi infancia.

PABLO NERUDA

Els núvols havien començat a aparèixer, tacant el cel llis, passades les dotze del migdia. No semblaven pas amenaçadors, de moment. Tapaven molt de tant en tant un sol esplèndid i poca cosa més.

Durant tot el matí, doncs, i també l'estona del migdia, mentre dinàvem, la temperatura havia anat enfilant-se. Mentre fèiem el cafè, les mosques es posaven pesadíssimes i la xafogor ens convidava a arrecerar-nos a l'ombra. Lectura, jocs de taula, un son breu. Cadascú s'hi refugiava com volia.

A mitja tarda, se sentia algú que deia: «Ui, quin cel tan fosc». I era com si una mà gegant fes visera damunt nostre. El sol s'apagava sobtadament i aquells núvols

que al matí eren blancs i grassonets i semblaven inofensius, creixien i es movien a gran velocitat. L'aire començava a humitejar-se i, en algun racó, quatre fulles de plàtan giraven embogides una dansa en remolí.

Habituats com estàvem a les tempestes d'estiu, l'anunci de pluja no ens alterava. Continuàvem, impertèrrits, la partida, tot i que les cartes voleiaven, o ens manteníem a la gandula llegint, fins que arribaven les primeres gotes. Plop, plop. Eren gotes gruixudes i fresquetes. Tacaven el terra fins a deixar-lo estampat.

Mentre recollíem les tovalloles esteses i arraconàvem les cadires a sota el porxo, la melodia de la pluja feia un *crescendo* rapidíssim. El cel s'enfosquia sobtadament i se sentia un tro llunyà.

I aleshores ens quedàvem quiets, a sota el porxo, en silenci. Miràvem la pluja, escoltàvem la pluja. Sovint la vèiem venir com una cortina que s'atansa. Cada vegada més trons, cada vegada les gotes més frenètiques. Aquella fressa de la pluja.

Si fa bombolles, vol dir que durarà.

El ruixat podia durar vint minuts, mitja horeta. De vegades, cap a mitjan agost, esdevenia una autèntica tempesta d'estiu i s'allargava tota la tarda. Esperàvem pacientment que parés. Quina placidesa no tenir res més a fer que esperar que s'aturi la pluja.

I finalment s'aturava. I llavors passava allò que sempre més he enyorat: la terra es deixondia i començava a desprendre una olor inconfusible, aquella olor que sempre més he relacionat amb les vacances i em posa instantàniament nostàlgica i de bon humor. Després, algú cridava l'atenció amb grans exclamacions: «Veniú! Mireu!». Cada vegada que podíem veure aquell

arc de colors dibuixat al cel tornàvem a creure en els miracles. De vegades n'hi havia dos.

I fèiem, aleshores, una concentració improvisada. Petits i grans, abrigats amb impermeables o dessuadores —la temperatura havia baixat uns quants graus—, ens quedàvem extasiats mirant si distingíem bé el groc i el verd, el blau i el violat, el vermell i el taronja.

Després ens calçàvem bé i sortíem a contemplar la bellesa del paisatge net i polit. Les gotes d'aigua tremolaven damunt de les fulles de faig i semblava que tot brillés. El món resplendia com si fos nou.

Fàbrica de records

Però quan, d'un vell passat, no en sobreviu res, després de la mort dels éssers, després de la destrucció de les coses, soles, més fràgils, però més vivaces, més immaterials, més persistents, més fidels, l'olor i el sabor queden encara molt de temps, com ànimes, que han de recordar, esperar, esperar, sobre la ruïna de tota la resta, portar sense desmai, amb la seva goteta quasi impalpable, l'edifici immens del record.

MARCEL PROUST

Fer una xarrupada al polo de llimona i endur-se'n tot el suc i que el polo quedi pàl·lid, tot gel, com una noia que està a punt de desmaiar-se i el color li marxa de la pell de la cara. L'olor del sofregit —fosc, caramel·litzat, quasi cremat—, quan tornàvem de la platja i entràvem a casa de l'àvia. La seva veu aflautada preguntant: «Ja puc tirar l'arròs?». L'olor de l'aire que amenaçava tempesta, just la nit de la festa de final de vacances. Els nostres rostres enganxats a la finestra, mirant el cel inclement com s'omplia de nuvolots foscos. La remor del vent, allà dalt, fent ballar les fulles dels

faigs més alts, mentre caminàvem amb la mirada clavada a terra, per no ensopegar amb les pedres volcàniques i les arrels. La sorra enganxada a les cuixes, amagada als plecs dels colzes i als racons més recòndits del cos. La banyera plena de granets que marxen pel forat fent remolins. L'esclat de sabors dels tomàquets que tenien gust de tomàquet i la ceba tendra tan dolça i la truita de patates que feia la meva mare i que, per més que ho he intentat, no em surt ben bé com a ella. Els plats i els gots de plàstic, un de cada color, que es guardaven en una cistella de vímet i només fèiem servir per anar de pícnic. A casa tothom sabia que jo volia el groc. Aquell moment únic, immillorable, de capbussar-me a l'aigua de l'Almadrava, el gust de sal, la frescor sobtada, total. L'olor de la ratafia que es prenia el pare després de sopar. Aquella fortor de regalèssia, d'herbes medicinals, d'aiguardent. La manyaga de les espigues al palmell quan hi passejàvem la mà pel damunt, les pessigolles a la pell. El dolor punxegut de la picada d'abella, la cremor que durava i durava, l'esforç per retenir les llàgrimes que finalment relliscaven calentes per les galtes. L'olor de pa torrat que et feia sortir de l'habitació als matins, el xivarri dels esmorzars familiars, el primer glop de llet amb Nesquik. La dringadissa de les petxines quan xocaven les unes amb les altres a dins de la bossa on les anava guardant. I la suavitat de la superfície ondulada quan hi passava el tou del dit. La flaire intensa de les flors que, havent arreplegat goludament el sol durant tot el dia, a les nits respiraven. El silenci de la pista de tennis, els cossos ajaguts, els braços a sota el clatell, i vinga a comptar estrelles. La llet que havíem anat a buscar a la granja

amb una cantina i que, quan bullia, omplia tota la casa d'una olor intensa i espessa. El sabor d'aquella llet que ho omplia tot. La silueta del volcà retallada com si fos el dibuix d'un nen. El vermell encès de les roselles arran de camí. «Vigileu, que hi ha ortigues». La picor. L'escalfor del sol damunt de la pell, la gelor de l'aigua del riu, la mare embolicant-nos amb les tovalloles i fregant-nos els braços per fer-nos entrar en calor. Les partides de parxís. «Te'n mato una i en compto vint». Aquell nus al mig del pit, com un manyoc de plors, el dia que marxàvem.

Els llargs dies de platja

Aquella tarde la playita estaba como encendida. Había un latido de luz en el aire o dentro de nosotros. No se sabe.

ANA MARÍA MATUTE

No hi ha una llum més agraïda que la de les llargues tardes d'estiu a la platja. Quan el sol comença a insinuar que aviat tocarà el dos però es deixa arrossegar per la mandra i marxa molt a poc a poc. Qualsevol escena —uns nens fent castells de sorra, una parella entrant al mar agafats de la mà, una noia que va collint petxines i les guarda a les butxaques— esdevé un quadre de Sorolla.

La platja, a mesura que passen les hores, va guanyant elegància. La gentada —i amb ells els xiscles de la canalla, la música a tot volum, els para-sols de colors llampants, els entrepens embolicats amb paper de plata, la fortor dels bronzejadors— ha començat a desfilar. Amb ells s'emporten la vulgaritat de les tovalloles esteses als balcons, els flotadors comprats a les botigues

de souvenirs, l'exhibició sovint poc discreta de cossos estrafets buscant la perfecció.

I, aleshores, la platja va recuperant lentament la calma i tot queda cobert per una pàtina daurada. Torna a sentir-se la suau remor de les onades que s'arrissen a prop dels peus.

És el moment de remenar a dins de la bossa i agafar el novel·lot que estem llegint. L'hem comprat en edició de butxaca, perquè pesa menys i és més barat. Sabem que el mullarem sense voler i les pàgines quedaran ondulades i que, a dins, entre les paraules, s'hi passejaran els granets de sorra.

Llegir un text bonic amb les onades de fons i la llum obliqua del sol ponent és un privilegi difícil d'igualar. Potser l'única ocasió que la sal a la pell no molesta.

I si no hem portat llibre, tant se val. Llencem la mirada mar enllà, cap a l'horitzó, i a poc a poc ens vindran al cap paràgrafs memorables. I recordarem els versos amb els quals el poeta badaloní Marcel Riera ens explica com els nens nedaven fins a la bóta per mirar el campanar de la parròquia des de mar endins. I aquella corda de la bóta que «ja no hi és, però encara tiba».

El mar com un gran bagul de la memòria, símbol de la llibertat o de la mort. Entre les onades hi naveguen les paraules de Hemingway i de Joseph Conrad, de Virginia Woolf i de Baudelaire, de Kate Chopin i de Pablo Neruda. Probablement aquesta és la platja que els revolucionaris de París pensaven que trobarien a sota de les llambordes aquell Maig del 68.

I potser, si hi ha sort, enmig de la gran taca blava hi entrellucarem una ombra, un volum que s'anirà defi-

nint. És així com Borges descrivia el seu procés creatiu: «El procés és més o menys invariable: començo albirant una forma, una mena d'illa remota, que serà després un relat o una poesia».

I amb aquell pensament, com una llumeta a dins nostre que procurarem que no s'acabi, ho recollim tot i, amb les espadenyes a la mà, marxem de la platja. Un cop a casa, espolsarem la tovallola i l'estendrem al balcó. I la llumeta ens salvarà de sentir-nos absolutament vulgars.

La remor de l'aigua

Si hi havia un riu al lloc on vàrem créixer,
sentirem sempre la seva remor.

ANN ZWINGER

Ann Zwinger era una escriptora, il·lustradora i naturalista nord-americana que va aconseguir, gràcies a una prosa lírica posada al servei de l'amor per la naturalesa, engrescar milions de lectors als Estats Units. Tot d'una, molta gent va descobrir que els fets de la naturalesa podien fascinar-nos tant com una bona novel·la.

A la literatura anglosaxona sempre hi ha hagut grans naturalistes escriptors o grans escriptors naturalistes. Des de Gerald Durrell i la seva inoblidable *La meva família i altres animals* fins a Barbara Kingsolver amb *La Bíblia de l'Arbre del Verí* o *Estiu pròdig*. No són només autors seduïts per la bellesa del paisatge i la naturalesa —com serien Mercè Rodoreda o Miguel Delibes—, sinó que es tracta de científics que s'esforcen per traduir els seus coneixements sobre el medi natural en bona literatura.

Ann Zwinger era d'aquests, i va deixar escrit això: que si al lloc on vam créixer hi havia un riu, sentirem sempre la remor de l'aigua. És a dir, que el paisatge de la nostra infantesa ens acompanyarà durant tota la nostra vida. I fins i tot si aquest paisatge és lleig, brut i desolat, esdevindrà l'escenari del nostre paradís perdut. Quan hi tornem, quan tornem al poble dels avis, a la cala on ens banyàvem als estius, a la comarca on anàvem de colònies o als carrers del barri on jugàvem, es produirà el miracle una vegada i una altra i tornarem a ser infants. Que bé que ho explica Elena Ferrante quan fa tornar la seva protagonista —ara una adulta cultivada, una escriptora de prestigi— al barri humil del seu Nàpols natal.

Tornem a l'escenari de la felicitat irresponsable, de la innocència salvadora, de l'alegria rodona i perfecta com una flor de dent de lleó abans que una bufada se l'emporti. Per a la majoria el paradís perdut se situa en els estius de la infantesa.

Tinc un amic que es va disgustar terriblement quan els seus pares van pintar les persianes de fusta de casa dels seus avis d'un altre color. Un altre que va deixar anar jaculatòries diverses quan va comprovar que havien asfaltat el camí per on ell baixava en bicicleta cada tarda. Les derrapades. Els frens que no anaven. Els genolls pelats. Volem que l'escenari es mantingui inalterable.

Quina és la remor que us acompanya, la reminiscència dels estius de la infantesa? La de les onades? El brunzir de les abelles? L'estrèpit del tren? El ronc dels trons llunyans? El xap-xap de les primeres gotes d'un ruixat d'agost?

El paisatge de la infantesa no es podrà comparar mai amb cap altre. No hi tenen res a fer les piràmides, ni els fiords, ni els deserts. Cap nom espectacular —Niàgara, Himàlaia, Serengueti— no pot competir amb aquell lloc, l'únic al món per a nosaltres. També ho deia Ann Zwinger: un lloc on em sento el pivot del compàs, al centre de l'Univers. Un lloc des d'on puc redissenyar el món.